

Morálka z pohľadu naturalizmu

Róbert Maco

19.-21. október 2022

Konferencia SFZ pri SAV v Bratislave

Stará Lesná

Niekedy sa hovorí: zvieratá nehovoria, pretože im chýbajú mentálne schopnosti. A to znamená: „Nemyslia, a preto nehovoria.“ Ale: ony prosto nehovoria. Alebo lepšie: nepoužívajú jazyk – ak odhliadneme od najprimitívnejších foriem jazyka. –

Rozkazovať, pýtať sa, rozprávať príbehy, zhovárať sa patrí k nášmu prírodopisu (*Naturgeschichte*) tak ako chodiť, jesť, piť, hrať sa.

L. WITTGENSTEIN: *Filozofické skúmania* (1953), §25

- Naturalista by k tomu dodal:

*Morálne niečo schvaľovať/odsudzovať, správať sa morálne/nemorálne,
patrí (tiež) k nášmu prírodopisu...*

- Čo tým chce naturalista povedať?
 - Morálka nie je nič transcendentné
 - Tak ako je človek, resp. ľudský druh súčasťou prírody, morálka je imanentnou súčasťou ľudského správania, cítenia, myslenia.
 - Morálku možno vedecky skúmať (t. j. tvoriť empiricky testovateľné hypotézy/teórie)
 - A získavať tak zaujímavé, užitočné (a niekedy aj prekvapivé) poznatky
 - Príklady: evolučná biológia, neurovedy, kognitívna veda, sociálna psychológia, kultúrna antropológia...

DVA PRÍKLADY

- „An fMRI Investigation of Emotional Engagement in Moral Judgment“ (2001)

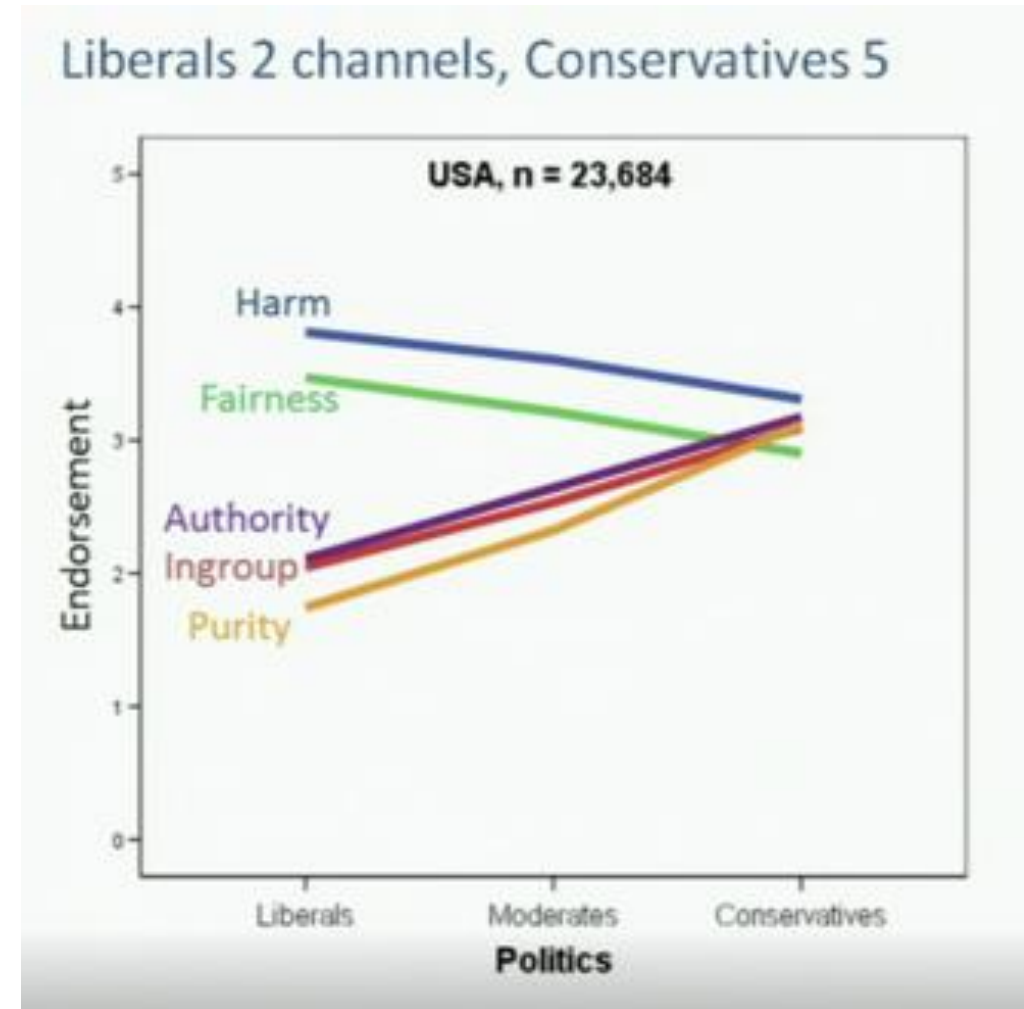
(Joshua D. Greene, Jonathan D. Cohen et al.)

- **Moral Foundations Theory**

(Jonathan Haidt et al.)

Vrodené „morálne receptory“ – základné kvality

1. Care/Harm
2. Fairness/Cheating
3. Loyalty/Betrayal
4. Authority/Subversion
5. Purity/Degradation

OTÁZNIKY

- Čo to má spoločné s filozofickou etikou?
 - Deskripcia vs Normativita
- Neznamená naturalistický prístup k morálke (v konečnom dôsledku) vlastne deštrukciu morálky, alebo prinajmenšom redukcionistickú dezinterpretáciu morálky?
- Výhody naturalistického prístupu k morálke
 - Zbavenie sa ilúzií (o pôvode morálky, univerzálnej platnosti atď.)
 - Obmedzenie našej tendencie k dogmatizmu v morálnych záležitostiach
 - Vyváženejší vzťah medzi zmenou a stálosťou pri našich morálnych sentimentoch

Ďakujem za pozornosť!